

## บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม “สตรีชาวลาว” ในพื้นที่ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory Action Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสืบค้น รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องร่วมกับกลุ่มสตรีชาวลาวในพื้นที่เป้าหมาย 2. เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสตรีชาวลาวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตพื้นฐานของความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ กระบวนการทำงานวิจัย เน้นการสืบค้นข้อมูลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาและออกแบบกิจกรรม ไปพร้อมๆ กับการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของกลุ่มสตรีชาวลาวผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้เครื่องมืองานการวิจัยเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกสร้างให้เกิดการทำงานเป็นทีมระหว่างนักวิจัยและชุมชนเพื่อเป้าหมายที่ไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มสตรีชาวลาวบริบทพื้นที่ตำบลภูซาง ผลจากการทดลองให้กลุ่มสะโกล่าวได้ทดลองฝึกทักษะตามข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ ทั้ง 4 ด้าน การศึกษา สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจนในทุกมิติ ทีมวิจัยจึงข้อสรุปของแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มสตรีชาวลาวออกมา 4 แนวทาง ดังนี้

**1. การพัฒนาศักยภาพในฐานะเศรษฐกิจ** จะเน้นเรื่องการพัฒนาอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มสตรีชาวลาวที่สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิดด่านถาวรและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

**2. การพัฒนาศักยภาพในฐานะการศึกษา** จะเน้นการบูรณาการการศึกษาในด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน การศึกษาตามอัธยาศัย และในทุกกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มสตรีชาวลาวและให้กลุ่มสตรีชาวลาวเข้าถึงมากที่สุด

**3. การพัฒนาศักยภาพในฐานะสังคม** เน้นการยอมรับ การมีส่วนร่วมกับชุมชน การให้ความรู้เรื่องสิทธิของตนเอง ตลาดชายแดน เพื่อให้กลุ่มมีความตระหนักในสถานะของตนเองและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ

**4. การพัฒนาศักยภาพบนฐานวิถีและวัฒนธรรมของสตรีชาวลาว** จะเน้นเรื่องภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาจากสมัยก่อน เช่น สมุนไพรพื้นบ้าน การแต่งกาย ภาษา ทำให้กลุ่มสตรีชาวลาวมีอัตลักษณ์ในตัวเอง

จากข้อมูลที่พบและสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสตรีชาวลาวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตพื้นฐานของความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้ง 5 กิจกรรม นอกจากจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ยังได้ความภูมิใจ ทักษะกระบวนการ ประสบการณ์ในการทำงานวิจัย ดังคำกล่าวที่ว่า “คนทำวิจัยเท่านั้นที่รู้ คนไม่รู้ คือคนไม่ได้ทำวิจัย” ที่นักวิจัยได้มากกว่าองค์ความรู้คือ “กระบวนการและประสบการณ์” นักวิจัยกลุ่มสตรีชาวลาว ได้กระบวนการใช้ชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมถูกปลดปล่อยและมีตัวตนขึ้นอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เกิดความภาคภูมิใจในตนเองนักวิจัย ครู กศน.อำเภอภูซาง ได้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาที่ไม่ได้ถูกตีกรอบเพียง เรื่องของการเรียนหนังสือเท่านั้น ยังมีรูปแบบและแนวทางอื่นๆ ในหลายๆ มิติ ที่มีความหลากหลาย น่าค้นหา น่าสนใจ และยังเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการศึกษา ในมุมมองนักจัดการศึกษามีความเห็น “กระบวนการวิจัยน่าจะเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษาสำหรับ กศน.เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของคนในชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง” ในปัจจุบันและในอนาคต